

Mot.
1989/90
A4-7

Motion till riksdagen

1989/90:A4

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:59 Den sjätte semesterveckan

I propositionen föreslås att den lagstadgade rätten till semester förlängs till sex veckor och att rätten till förlängd semester för vissa arbetstagare i radiologiskt arbete successivt avvecklas. Mot detta senare förslag har miljöpartiet de gröna ingenting att invända.

Den lagfästa rätten till en sjätte semestervecka var en viktig fråga för socialdemokraterna i valet 1988 och i regeringsförklaringen samma år utfäste sig regeringen att föreslå reformens stegvisa genomförande. Förslaget kräver att semesterlagen ändras (1977:480). Lagrådet har ingen erinran däremot.

Krav på att semestern skall kunna förlängas har främst framförts av LO; som skäl anges de skillnader i semesterförmåner som finns mellan de privat och de offentligt anställda. LO har tillstyrkt det framlagda förslaget medan Statens arbetsgivarverk, SAF, Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Småföretagens Riksorganisation och SACO/SR har sagt nej.

En kommitté, semesterkommittén, tillsattes år 1986 med uppdrag att föreslå hur skillnaderna i semesterförmåner skulle kunna utjämnas. Där framhölls mycket riktigt att andra typer av arbetstidsförkortningar konkurrerar om utrymmet för välfärdsförbättringar – förkortad arbetsdag, sänkt pensionsålder, utvidgad delpension eller förbättring av föräldraledigheten. Kommittén såg det dock inte som sin uppgift att välja mellan de olika förslagen till reformer. I arbetstidskommitténs utredning (SOU 1989:53) jämförs visserligen de olika formerna för en arbetstidsförkortning men utan att räkna med det tilltagande intresset för de positiva effekter som möjliggörs när utrymme lämnas även för informell ekonomi.

Detta anser vi inom miljöpartiet beklagligt, eftersom det i alla utredningar självklart bör tas hänsyn till de alternativ till huvudförslaget, som framkommer. Varken alternativen eller huvudförslaget kan utredas var för sig utan hänsyn till helhetsbilden, eftersom bl a samhällets och den enskildes kostnader och välfärdsökning varierar med de olika förslagen.

Hur skall rättvisekravet, som ligger bakom regeringens förslag kunna realiseras när rätten till fem veckors semester inte gett rättvisa? Olika arbetstagargrupper har ju olika möjligheter att vid förhandlingsbordet öka ut sin semester. Den möjligheten finns även framgent, och kostnaden för den ökade semestern kommer även med regeringens förslag att belasta löneutrymmet för resp. arbetstagarkategori. Semesterlönen betalas ju av arbetsgivaren.

Enligt propositionens förslag skall semesterlön betalas ut även för den sjätte semesterveckan. Arbetsidskommittén har beräknat att den utökade semestern kommer att innebära att 1,5–2 % av arbetsvolymen faller bort. Miljöpartiet de gröna anser att en förlängd semester i nuvarande ekonomiska läge inte är en reform som bör prioriteras.

Miljöpartiet de gröna har sedan länge arbetat för att alla skall ha laglig rätt till förkortad arbetstid. Detta framgår bl. a. av våra motioner 1988/89:A610 och A749. I den förstnämnda föreslås att en arbetstagare vid uppflyttning i högre tjänstetidsklass skall ha rätt att välja mellan högre lön och förkortad arbetstid (antingen genom förkortad arbetstid per vecka eller genom fler semesterdagar). I A749 föreslås som ett första steg en generell rätt för arbetstagare att minska sin arbetstid till 30 eller 20 timmars arbetsvecka med lön som står i proportion till heltidslönen. Den deltidsarbetande kan få viss kompensation genom en skatteskala som gynnar låginkomsttagare. Deltidsarbetande med barn kompenseras ekonomiskt genom det bastillägg som vi vill införa för barnfamiljer i stället för bostadsbidrag, och som är baserat på familjestorlek och inkomst. På sikt bör den lagstiftade normala veckoarbetstiden sänkas stegvis till 35 och senare till 30 timmar per vecka.

Redan vårt förslag om generell rätt att sänka arbetstiden leder till ökad valfrihet, större möjligheter att ta eget ansvar för barn och gamla, minskad stress, bättre hälsa och ett rikare liv på många områden. Även kulturlivet gynnas av att människor får möjlighet att planera sin egen tid och i varje fall förutsättningarna för ökad jämställdhet i hemarbetet växer.

I arbetsidskommitténs utredning (SOU 1989:53) sägs uttryckligen att det är den generella arbetstidsförkortningen som kan antas få de största sociala konsekvenserna i form av ökad valfrihet och rättvisa. Trots detta framläggs nu förslaget om en sjätte semestervecka, vars kostnader skulle minska de ekonomiska möjligheterna att genomföra den mer angelägna reformen.

Miljöpartiet de gröna vill minska lönearbetstiden, men ser förslaget om en sjätte semestervecka som en fråga både ekonomisk och social synpunkt dålig form för denna minskning. Vi vill ge människor större möjlighet att råda över sin vardagstid och anpassa den betalda arbetstidens längd till livssituation och behov av informellt arbete. En sjätte semestervecka ökar inte på något sätt möjligheten till detta.

Vi ansluter oss därför inte till det i propositionen framlagda förslaget.

Hemställan

På grundval av det ovan anförda hemställs

att riksdagen avslår förslaget om att införa den sjätte semesterveckan.

Stockholm den 17 januari 1990

Mot. 1989/90

A4

Clues Roxbergh (mp)

Inger Schörling (mp)

Lars Norberg (mp)

Elisabet Franzén (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Anita Stenberg (mp)

Eva Goës (mp)